

ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA REVIIJA — PRILOGA PONEDELJSKEGA JUTRA

ST. 21.

V LJUBLJANI, 23. MAJA 1936.

KNJIGA 19

V LEPEM MESECU MAJU ..

ČLOVEŠTVO, SUŽENJ SVOJEGA ŠTEVILA

B. BORKO

V pariških »Les Nouvelles Littéraires« je objavil Gaston Bouthoul dva zanimiva članka: »Število in moč«, »Ljudje in število«. — V prvem sestavku pravi, da so najnovejši dogodki na Niponskem zopet vzbudili strah pred »rumeno nevarnostjo.« Pod tem pojmom si najpogosteje zamišljamo ogromno število ljudi rumenopolte rase in njih neverjetno razmnoževanje, ki je sploh značilno za Azijate. Tako se samo v Indiji pomnoži prebivalstvo za štiri milijone duš na leto, medtem ko je Niponcev vsako leto za en milijon več. Kakor pa pripoveduje Lotrop Stodard v svoji knjigi »Naraščajoča plima barvnopolnih ljudstev« ali Henri Decugis v spisu »Zaton belih ras«, prikazujejo ti narodi, posebej še Niponci, s podobnimi argumenti »belo nevarnost« in utemeljujejo z njo potrebo svoje ekspanzije.

Nato si pisec zastavlja vprašanje, ali veliko število nekega naroda odnosno rase pomeni že samo po sebi nevarnost za druge narode? Tako je v zgodovini dolgo časa veljal primer izčrpanega in razljudenega zapadno-rimskega cesarstva, ki ga je ogražala in naposled poplavela naglo rastoča plima barbarških Germanov. Toda najnovejša nemška raziskavanja so pokazala nasprotno: v dobi svojih invazij je imela Germanija na vsem ozemlju med Renom in Labo samo en milijon prebivalcev. Celo v Galiji, ki se je takrat že ponašala z večjimi mesti, je živelo komaj okrog pet milijonov ljudi.

Proslulih Vandalov, pred katerimi se je tresej stari Rim, ni bilo več ko nekih sto tisoč, vštveši žene in otroke. V ostalem pa je bila severna Afrika, zlasti v vzhodnem delu; zelo obljudena, vsekako bolj kakor dandanes, in med njenimi mesti je samo Kartago štela pol milijona prebivalcev.

Takisto si napačno zamišljamo številčno moč ljudstev, ki so v srednjem veku s svojimi pohodi in zavojevanji vznemirjala druge narode. V času, ko je Evropa pričela uveljavljati svoje prvenstvo v svetu, nikakor ni bila poseb-

no obljudena. Še v devetnajstem stoletju so se evropski potopisci čudili ogromnemu številu ljudi v indijskih ali kitajskih seliščih. Tudi v Evropi sami vidimo, celo v dobi njene največje ekspanzije, da njenega prodiranja na ostale celine ne vodijo številčno najmočnejši narodi. Posebno presenetljiv je primer Velike Britanije, ki je l. 1800 štela (brez Irske) ne celih 16 milijonov prebivalcev. In vendar se je postavila zoper Napoleona; še več, s tem majhnim številom prebivalstva je v teku devetnajstega stoletja obvladala in ustalila ves ogromni kolonialni imperij in nekatere njegove pokrajine še sama obljudila. Že to je dovolj prepričevalen dokaz, da samo število ne odločuje o prvenstvu med narodi.

V drugem članku se Bouthoul bavi z naraščanjem evropskega prebivalstva v devetnajstem stoletju. Prebivalstvo Velike Britanije, ki je znašalo l. 1800. 16 milijonov, je štelo l. 1900. 42 milijonov. Med tema dvema letnicama je Rusija narasla od 39 milijonov na 106, Nemčija od 24 na 56. Evropa, ki je štela na začetku prejšnjega stoletja neka-ko 185 milijonov duš, jih je imela ob zori 20. stoletja že 400 milijonov, medtem ko jih ima sedaj okrog pol milijarde.

Če primerjamo tolikšno vzrast s prejšnjimi stoletji, vidimo, da je šele 19. stoletje pognalo številčno moč narodov kvišku. Tako je n. pr. Anglija v tem stoletju do malega potrojila število prebivalstva, medtem ko ga je poprej v štirih stoletjih komaj podvojila. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je v teku 19. stoletja in vse do svetovne vojne odtekal velik val evropskega ljudstva na druge celine, zlasti v Ameriko; samo Italija je v zadnjih letih pred vojno poslala v svet do 900.000 duš na leto!

V Aziji je ta vrtoglavi dir številčk še večji. Prebivalstvo Niponske je bilo skoraj nespremenjeno od srednjega veka pa do druge polovice 19. stoletja, ko je pričela uvajati zapadno tehnično civilizacijo. Kako raste število ljudi v Indiji, smo že omenili; o Kitajski nima-

mo zanesljivih podatkov, vendar se vsi strinjajo, da je to najbolj obljudena država na svetu.

Tudi po vojni se je zgodilo nekaj, kar je bilo za Evropo ogromnega pomena, čeprav ni takoj občutila posledic; tembolj jih čuti dandanes. Široki, odprti svet, ki je v devetnajstem stoletju sprejel toliko Evropecev, se je namah zožil in skrčil. Amerika in Azija sta Evropecem kar pred nosom zaprli vrata, in ne samo ljudem, marveč tudi pridelkom in izdelkom. Če bi ne bilo vojne, bi najbrž še ne prišlo do tega usodnega koraka. Dandanes je pravi »mal du siècle«
bojazen mladih ljudi, da so nepotrebni, nekak človeški prevešek. Ta bojazen se močno čuti v vseh mladinskih gibanjih sodobnosti, leži kot mračna senca na vsem evropskem človeštvu. Današnje drame v notranji in zunanji politiki držav, zlasti evropskih prihajajo iz težkoč te vrste.

Rezultat stoletja tehničnih iznajdb in besnega dinamizma je današnje kriče-

že protislovje med materialnim napredkom in zastojem moralnih vrednot. Ni še stoletje od tega, kar se je pričela pojavljati težnja zoper čezmerno razmnoževanje ljudi (Malthus). Tudi z rezultati teh poskusov začenja pretiti narod narodu (čim bolj pada število prebivalstva, tem manjši bo odpor), z druge strani pa skušajo s populacijo opravičiti najbolj vznemirljiva početja.

Potem takem smemo sklepati, da ogromna vzrast človeštva, ki nam jo je prikazal francoski pisec, ne odpira nič kaj prijetnih vidikov v bližnjo bodočnost. V tem pošastnem kotlu se kuhajo nevarne vojne; odtod toliko vretja in kipeња v Evropi. Toda depopulacija posameznih narodov, ki bi bila ob razumnih ukrepih mogoča, takisto ne jamči za prijaznejšo bodočnost, ker bi močnejši sosede takoj planili po oslabelem. Kako naj pride človeštvo iz tega blodnega kroga? Za sedaj je podobno psu, ki lovi svoj rep: dalje njegova kolektivna pamet ne sega.

H. ZIMBAL,

MLIN (lesorez)

N A D U R M I T O R

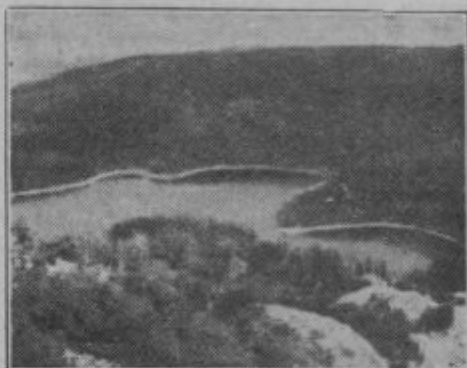
JOSIP LAPAJNE

N A D A L J E V A N J E

al sprehod proti durmitorskemu višavju ne bi škodoval kostem, ki jih je štiriurna vožnja dodobra pretresla.

Napotim se tedaj proti Črnemu jezeru. Gosta šuma me sprejme v svoje senčno zavetje, ki pa ni bilo več potrebno, saj je jel polagoma že legati mrak v idilično dolino. Srečevali smo vaščane, ki so vozili proti domu jezersko vodo, opazovali smo drvarje, ki so ogromna debela nasekavali in skladali v ognjenice. Ko prideš do jezera, pa moraš kar onemeti lepote. Vse je še deviško prirodno, naravno, neizumetničeno. V temno zeleni vodi si izpirajo gorski velikani svoje noge, ogledujejo svoja lica. Vse v dvojni sliki. Obrodu zaradi vročine že nekoliko upadlega jezera, opazim mehke sledove ljubkih, lahkonogih srnic, ki jih nočna temina in gosta šuma čuvata pred gozdnim tovarišem, krvoločnim volkom. Nehote sem se potipal za pas, ki mi nudi obrambo v resnih položajih. Izza grma sfrjota velika divja raca, mala sluka ob nji in ponirek. Močvirne ptice s severa, kj so se privadile gorskemu miru, so obstale na tuji zemlji, da vzrede nov rod domačink. Lahko sem si predstavljal, kakšno mora biti tu življenje, kadar se tropi selivcev pomičejo

CRNO JEZERO
izpod CIROVE PECINE

proti jugu, ali pa obstanejo na tej vedno živi vodi.

Lovec sem in planinec, zato me vsa okolica prevzame presenečenja. To je ona Črna gora, ki sem že toliko časa sanjal o nji?

Ta zemlja, poraščena s 150 do 200 letnimi smrekami in jelkami, in gori više z brezami, javorjem in bukovjem. Ni li to naša Gorenjska, vsa naravnješa, vsa starejša, naša sestra po obrazu in krvi? Oko mi bega po vejah, raz katere se v majnikovih jutrih razlega v temno zoro pritajeno petje divjega

CRNO JEZERO pod DURMITORJEM

petelina, ki mu prisluškuje ob jezeru zvita tetka lisica, mrmrajoči medved in volk, ki si tešijo žejo po nočni pečenki, razmesarjenih smah in zajčkih. Le eno svetlo noč bi človek želel prebedeti tu kraj jezera, da vidi vso lovsko idilo in tragedijo, ki se odigrava v tej ljubki kotlini, doslej še nepokvarjeni. Nj čuda, da gleda inteligentni Črnogorec v bodočnost z bedočimi očmi in da si je podjetni domačin napravil naseljevalni načrt, ki bi ne smel motiti prirodne lepote, vse ozemlje pa pretvoriti v narodni park. Priznam, še je čas zato.

Črnogorska Švica in lepša kot Švica je ta zemlja, še nepotvorjena. Lahko nudi razkošja slehernemu bogatašu, zdravja bivajočemu bolniku, zabave letnemu in zimskemu športniku, odpočitka utrujenemu duševnemu delavcu, saj je tako blizu odprtemu svetu, Jadranskemu morju.

Za nas same je to predaleč — in vsega imamo sami dovolj. Prirodne lepote v izobilju.

V črnogorsko deželo bi bilo treba pritegniti po svetu begajoče turiste, ki

so še ohranili pravo srčno kulturo. Da pa to dosežemo, je treba premostiti le še nekaj zevajočih ovir, ki se jih bom mimogrede dotaknil.

Onstran brega sem ugledal mal čolnič in v njem postarnega ribiča, ki se je baš pripravil za nočni lov. Pravi mi, da so jezerske postrvi težke do 10 kg in da se najraje love od 10 do 12 ure ponoči, podnevi jih more dobiti le okrog poldneva, ko begajo po jezeru za mušicami. Da ga ne opazijo, ima čolnič maskiran z vejami. Ríbe je zaplodil v jezeru knez Nikita, da pomore prebivalstvu do blagostanja. So pa tako dobre te postrvi, da se je pokojni kralj Aleksander izrazil o njih, češ da tako dobrih še ni jedel.

Ríbolov se goji racionalno, ne tako lov na divjačino, ki ga oskrbuje šavníško lovsko društvo. Prebivalstvo samo se ne zanima za lov, pač pa mora samo varovati svoje črede pred volkovi.

D A L J E

HENRY BOUQUET

Svojo vojaško kariero je pričel ta Švicar l. 1732 na Nizozemskem, se odlikoval v Piemontu in 1754 odrinil v Novi svet kot

Polkovnik Henry BOUQUET
se pogaja za mir

podpolkovnik pri Royal Americains. Njegovo ime je vezvano z glavnimi boji po Pensilvaniji, Virginiji in s pohodi proti Indijancem v Kanadi.

Britaki muzej hrani njegove »Spominee« v 32 snopičih, ki obsegajo dobo 11 let. Zaradi njihovega pomena so jih v celoti prepisali za knjižnico v Ottawi. Izvleček je objavil g. Brynner v »Kanadskem arhivu«. Zanimivo je čitati, v kakem pomanjkanju so se bojevali bele čete proti rdečkožcem: oster kontrast z Italijani v Abesiniji! Bouquet je pripravil zavzetje trdnjave Fort Duquesne po svoji zmagi pri Bushy Run-u. Nato je minister Pitt dovolil kredit za ustanovitev mesta Pittsburgha.

Gozdovniki in skavti bodo z užitkom brali Bouquetove »Memoare« — nomen omen! — pogajanja z Indijanci iz plemen: Voleje, Bobri, Rdeči sokoli, Zelvino srce... Kako pesniško so ti barviti ljudje ponudili mir: »Ko smo vas videli korakati proti tem krajem, ste se nam bližali s tomahavko v roki: mi vam jo vzamemo iz rok in jo vržemo kvišku proti dobremu duhu, da bo on ukrenil po svoji previdnosti. Na ta način upamo, da je ne bomo nikoli več videli...« Ta bojna sekira je bila Rdečkožcem tačas poglavitno orožje. D.

OB 25 LETNICI SLOVENSkih LUTK

DR. ANTON DEBELJAK

Lutkovna gledališča so razširjena zlasti po Orientu, znamenita so na primer kitajska in javanska. V Evropo so prodrele take igrače vočidel preko Grčije in Italije, kjer jim pravijo »pupazzi«, po besedi puppa »donda, čeca, lila. Na Francoskem so to marionete, prav za prav Maričke. V Lyonu pa se podobna pozornica nazivlje Guignol (ginjol). Odkod ta izraz? Jezikoslovec Onofrio je izvohal, da je v tem kraju živel neki »canute« ali svilarski delavec doma iz Chignola, mesteca v Lombardiji. To vam je bil šaljiv in šegav dobričina, ki so ga njegovi tovariši klicali po njegovem rojstnem kraju. Na ta način bo živel v nazivu mladinskega lutkovnega odra, ki ga je v Lyonu oživitvoročil krošnjarček Laurent Mourguet (1745—1844). S seboj je prenašal teaterček, kjer je bil glavni igralec Polišinel, neznatnejše osebe pa Harlekin (Pavliha), Pierrot (Petrček) in Kolombina. V svetu odrskih svetilk so prvič nastopili okoli l. 1795 v Črni ulici, kar na prostem. Pozneje se je izobličil lik Ginjola, njegova žena Madelon (Magdalenska), prijatelj Njafron (Gnafron, čigar ime se zdi v zvezi z »gnafa«, t. j. smolec, kopitar, kopitni mož, krpač, ostavar).

Ubogi Mourguet pač nikoli ni slutil, da mu bo rojstno mesto kedaj postavilo spomenik. Njegovi potomci še danes gojé to umetnost in podpirajo jih izvrstni pevci in goslači, n. pr. gospa Severinoff. Nedavno so gostovali v Ženevi.

Na Angleškem so uspevale marionete v 17. in 18. stoletju. Na Nemškem je slul Kasperltheater, nazvan po Gašperčku, ki ga je igralec Laroche uvedel na oder namesto Hanswursta (Pavlihe) v Leopoldovem na Dunaju: po vsej priliki je bil to burkež v igri o Treh kraljih.

Pred 4 ali 5 leti je poročal pariški »Figaro«, da je v francoski prestolnici gostoval najboljši italijanski lutkar Podrecca. Ta mož, ki se še priznava za potomca slovenskih staršev, se je rodil na zapadu našega jezikoslovnega področja, odkoder je tudi prvi slovenski lutkar, slikar Milan Klemenčič. Pred 25 leti je prvič nastopil s svojimi

MILAN KLEMENČIČ

lesenimi možički v Ajdovščini. Po vojni jih je iz spanja obudil v Ljubljani. Pokojni humorist Milčinski je zanj spisal komedijo »Krpan mlajši«, ki pa je Klemenčič ni uporabil: z oblastmi je imel več opravka kakor z umetnostjo, ni čudo, da se je naveličal odhodkov in prodal vso svojo zalogo »Ateni« (1925). Tu pa so šle figurice kmalu ajat in se doslej še niso predramile.

Prijatelj Klemenčič pa se ni mogel povsem odreči navihanemu kljukcu, kakršen je Gašperček. Osem mesecev dela je žrtvoval, da je iznožkljal, izrezljal svojo leseno družinico in naštudiral besedilo »Sovji grad« v poslovennitvi Mirana Jarca s prologom, ki ga je priredil pisec teh vrstic. Njegova žena, gospa Mila, jim je sešila pristojne obleke, da se jim ni treba sramovati pred slavnim občinstvom. Za naš takarico Marjeto pa je prof. J. Naradin ulil nekaj miniaturnih kozarčkov, da ne bo Larifari žejo trpel. Na splošno zadovoljstvo povablencev se zdaj vrše brezplačne predstave, pri katerih svira med dr. g. Milčinski ml. To je treba priznati, da se možički ne držijo kakor lipovi bogovi, čeprav kaže izvor besede »lutka« — Erjavec je našel v Istri obliko lutka — na stari lont (lik, lub, Lindenbast), soroden z nem. »Linde«.

OSWALD SPENGLER

V starosti 56 let je umrl nemški filozof Oswald Spengler. Po evetovni vojni so si tri filozofske odnosno znanstvene koncepcije pridobile nesluheno popularnost in postale velika moda: Einsteinova relativitetna teorija, Freudova psihanaliza in Spenglerjeva kulturno-filozofska teorija o propadu zapada. S svojim spisom »Untergang des Abendlandes«, ki obsega dve debeli knjigi, je Spengler postal mračen prerok svojega časa. Navajali so ga celo ljudje, ki jim je nedostajalo osnovnega znanja, da bi razumeli vsaj eno stran zajetnega spisa. V filozofskih in znanstvenih krogih je njegova, nedvomno mogočna koncepcija zgodovinskega in kulturnega razvo-

ja vzbudila odpor, dasi so se oglašali tudi nekateri pristaši in zagovorniki. V letu, ko je Spenglerjeva filozofija propada dosegla konjunktorni višek (naklada knjige »Propad zapada« je šla v stotisoče) je Manfred Schröter izdal spis »Der Streit um Spengler, Kritik seiner Kritiker«, ki neka-ko združuje in razglablja vse, kar je bilo povedanega o Spenglerju pro in contra. Spor za njegovo zasnovno zgodovino je bil nedvomno značilen znak časa. V ozračju evropske kulture in politike je tako rekoč še ležal prah, ki se je dvignil z razvalin treh sesutih cesarstev. Sleherni človek je čutil, da se z evropskim človeštvom dogaja nekaj velikega in usodnega. Prav posebno pa so čutili vrtinci zgodovinskega

TRIJE MUŠKETIRJI

ALEKSANDER DUMAS ST. © ILUSTRIRAL NÖRRETRANDERS © PONATIS NI DOVOLJEN

ZDRAVNIK JE PRIŠEL

»Klicali ste me, milostivi gospod,« je rekel Athos s slabotnim glasom. »Tu sem, razpolagajte z menoj.«

Ta veliki dokaz dolžnosti in zvestobe je pomiril gospoda de Trevillea, ki je segel po roki bledega mušketirja in jo toplo stisnil. Toda Athosove moči so nenadno popustile in je padel ka-

kor mrtev na tla. Gospod de Treville je nemudoma ukazal poklicati ranocelnika, ki je onesvečenega v sosedni sobi preiskal in povezal.

toka premagani Nemci in posebej še pristajaš ancien regima. Cele družabne plasti premaganih in zmagovitih narodov so spališli plameni ruske revolucije. Gospodarska kriza in značilna povojna moralna anarhija so povečavale občutje negotovosti in tesnobne slutnje o bližajočem se koncu — ne sveta, temveč vladajočega sistema v zapadnem svetu.

Samo v takem duševnem ozračju se je moglo tolikanj razširiti zanimanje za kulturno filozofske teorije učenca pangenmanskih filozofov in zgodovinarjev Oswalda Spenglerja. — Kaj je prav za prav označjal in ušil ta temni prerok?

Težko je v nekaj vrsticah povedati smer in vsebino Spenglerjevega filozofskega in zgodovinskega nazora. Kakor eden izmed ideoloških predhodnikov današnjega hitlerizma H. St. Chamberlein, pisec nekoč

mного čitane knjige »Grundlagen des 19. Jahrhunderts«, je tudi Spengler preslepljal in zaslepljal čitatelja s svojim obsežnim in mnogostranskim znanjem. V njegovem poglavitnem spisu »Propad zapada« imaš prav tako filozofijo matematike in arhitekture, kakor ogromno množico zgodovinskih podatkov, literarnih primerjav, umetnostnih misli, znanstvenih pogledov. To količino znanja je mogel spraviti v skladno stavbo kulturno-filozofskega sistema samo človek pesniške domišljije. In tak je bil Spengler nedvomno, dasi rezke in hladne oblike njegovih spisov ne kažejo kdo ve kaj čustvenega pisca. Intelekt in logika zares zaslepljata pogled, vendar izgubita naočnikova dvorna.

Spengler je skušal podeti morfologijo kultur. Kultur pravimo: kajti po njegovem

KONČNO V AVDIENCI

Ko se je gospod de Treville vrnil v svojo delovno sobo, je našel tam skoraj vse mušketirje, ki so prihiteli na klic po zdravniku. Ko so zvedeli, da Athosova slabost ni nevarna in da je le posledica nenavadno velike krvne izgube, se je soba kmalu izpraznila.

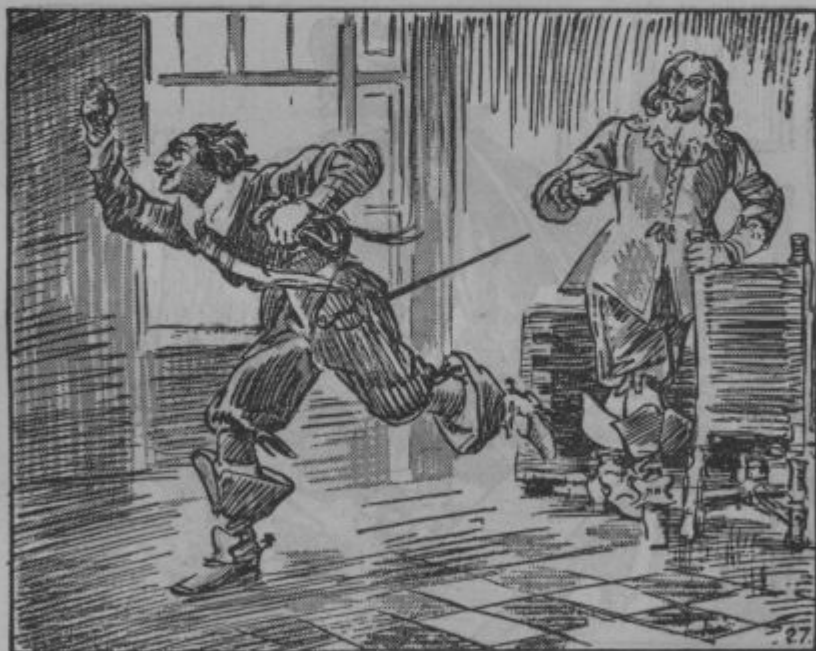
Samo d'Artagnan je ostal. Niti za

trenutek ni pozabil, da je bil poklican v avdienco.

»No, mladenič, oprostite, prosim, prekinitev, toda stotnik mora skrbeti za svoje fante kakor oče. Prav za prav je njegova odgovornost še večja. Prijateljstvo vašega gospoda očeta mi je bilo zmerom zelo drago, kaj morem torej storiti za njegovega sina?«

so kulture samostojen pojav in imajo kakor živa bitja dobo rasti, zrelosti, upadanja in smrti. Tudi zapadna kultura, tako zvana favistična kultura, je prekoračila mejo zrelosti in se približala propadu. S hladnim posmehom prirodopisca, ki rezlaga življenjsko pot rastline ali živali, je Spengler tolmačil pot zapadne civilizacije, s katero je združenih toliko vrednot: pot od mladosti in cvetja k neizogibnemu propadu. Nad njegovim svetom živih vrednot je vladala mrka zavest neizprosne zakonitosti. Pesimistična razpoloženost »konca stoletja« se je tu podaljšala v leto 1918. Spenglerjevi filozofsko-pesniški prividi so se srečavali s porazom njegovega nemštva, pruske, viljemovske Nemčije, a jo je ljubeče káral zaradi njene slabosti, ves nesrečen v srcu, da mora tudi nji zapisati enako usodo, kakor vsemu zapadu.

Tem prividom propada in smrti kultur in njihovih zaključnih krogov pa Spengler ni ostal dosledno zvest. V nadaljnjih knjigah, zlasti v »Preussentum und Socialismus«, »Neubau des Deutschen Reiches« in drugih, kaže filozof pesimizma dokaj drugačen obraz. Tu razpravlja o obnovitvenih možnosti nemštva, o tvornem vzgonu vsenemske volje, o celotni preusmeritvi nemškega življenjskega stila in razvija hudo reakcionarne ideje, kakor da bi jih izpovedal najbolj zakrknjeni pruski junker ali vojni hujskeč Ludendorff, ne pa sin blankenburškega poštnega tajnika in skromni monakovski »privatni učenjak«. Vzlic vsemu pesimizmu je Spengler veroval v bodočnost nemštva sredi propada in smrti, ki preti drugim narodom, toda hotel je videti nemštvo od glave do pet spruzilitirano, zmilitarizirano, imperialistično, neustrašeno

GA ŽE IMAMO!

D'Artagnan je v nekaj besedah razložil, kako silno rad bi postal mušketir.

»Da, toda Nj. Veličanstvo je postavilo kot pogoj za sprejem v zbor udeležbo v vojni in vsaj dveletno službo pri kakšnem drugem polku.«

D'Artagnan, ki je zelo pogrešal svo-

je priporočilno pismo, je pripovedoval o nastopu v Meungu ter je ošabnega plemiča tako točno popisal, da je de Treville takoj pomislil na kardinalovega agenta. Ker mu je bil mladenič všeč, je sedel in napisal priporočilno pismo. D'Artagnan je med tem gledal skozi okno ter se je zdajci naglo obrnil, skočil skozi vrata in vpil: »Ga že imamo! Topot se ne bo izmuznil!«

v boju zoper ves ostali svet, neugnano verujoče v svoje zgodovinsko poslanstvo. Nemštvo, ki bo v najvišji meri brezobzirno. »Vojna je stvaritelj vseh reči«, je pisal. »Vsa, kar je v toku življenja količkaj pomembno, je zrastle iz zmage in poraza. V zgodovini gre vedno samo za življenje, le za življenje, za raso, za triumf volje do moči, ne pa za zmago resnice«. (Glej njegov najnovejši spis »Jahre der Entscheidung«). V spisu »Der Mensch und die Technik« deli ljudi v roparske ujede in njihove žrtve: naravno je to in ono, toda Spengler bi hotel, da bi bila vsi Nemci roparske ujede.

Svojemu narodu je zapustil nauk brezobzirnega boja kot sredstva za rešitev pred propadom — nauk poln zoprne mržnje in nadutega samotjublja. Da je vzlic temu prišel navzkriž z vladajočim narodnim so-

cializmom, ni kriv brutalni radikalizem Spenglerjevih idej, marveč je v nemeli meri krivo to, da se ni maral popolnoma podrediti hitlerjevski stranki. Ostal je vernik, toda ni hotel zahajati v cerkev: to je bistvo spora med Spenglerjem in narodnimi socialisti. Nič novega ni, da si je zaradi tega nakopal mržnjo službene pangermanske »cerkve«. Bližji od socialno pobarvanih ideologov Rosenbergove vrste so mu bili stari pruski konservativci, ki trdno verujejo v cesarstvo, v zmago moči, v narevno pravico roparskih ujed, da gospodujejo nad šibkimi.

Spengler je mnoge reči bistro doгледал; tako n. pr. borbo med celinami, čje prva zgodovinska faza se je že začela. Opozoril je na sovisnost mnogih pojavov in ustvaril nedvomno velikopotezno koncepcijo zgodovinskega razvoja. Toda njegov fi-

28.

TRČENJE

Divje je planil dol po stopnicah, se zaletel med tekom v nekega mušketirja, ki je prihajal iz zasebnega stanovanja gospoda de Trevillea.

»Oprostite! Mudi se mi!« je zaklical d'Artagnan ter hotel naprej, ko ga je zagrabila železna pest.

»Ali mislite, da smete tako ravnati z nami, ker ste smeli poslušati, kako

nas je gospod de Treville okrcal?«

»Častna beseda, nisem hotel! Mudi se mi! Pustite me!«

»Moje ime je Athos. Čeprav se vam zdaj mudi, vendar me boste ob dveh najstih zanesljivo čakali pri bosonogih Karmeličanih!«

»Dobro. Pridem!« je odvrnil d'Artagnan in tekal naprej.

lozofski pomen, ki so ga nekoč čez moro povelečevali, se je že za njegovega življenja pomaknil daleč v ozadje, in čim bolj se bo oddaljeval časovno, manj ga bo filozofska literatura beležila. Najsi se tudi uresniči njegovo mračno prerokovanje o propadu zapada — sleherna nova evropska

vajna odpira v to stran nedogledne in fantastične možnosti, — bo vendar kulturno-filozofska koncepcija, ki je zrastle iz te dandanes bolj ko kdaj poprej žgoče slutnje, ostala samo ena izmed mnogih filozofsko-pesniških koncepcij in nič več.

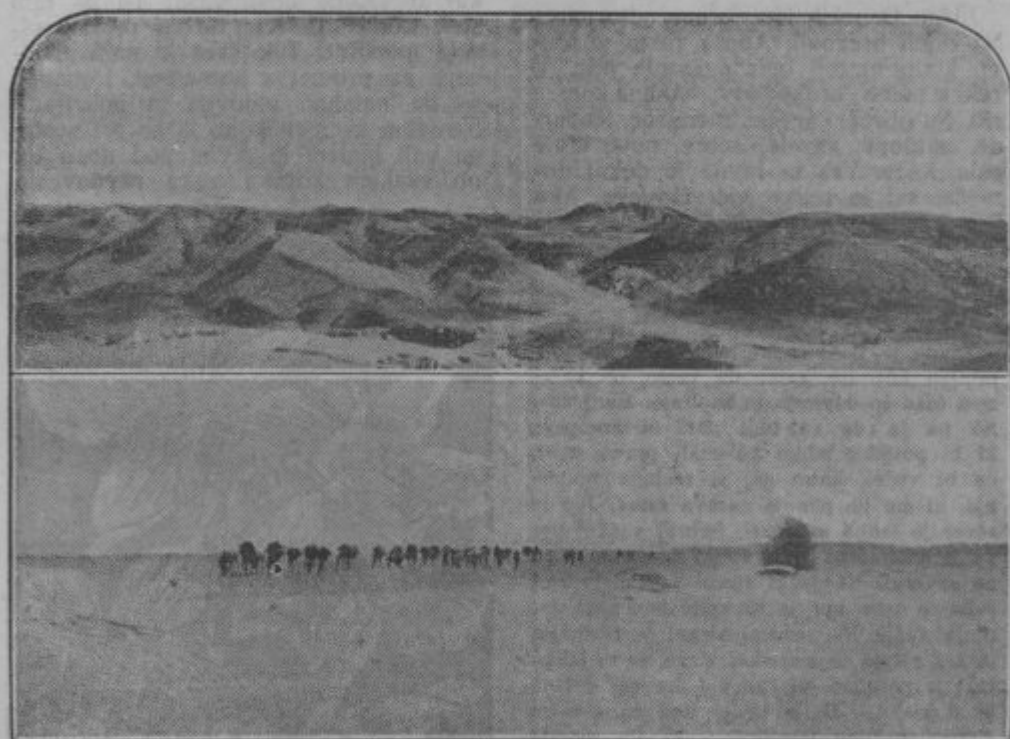
— o.

DANAKILSKA PUŠČAVA

LM. Nesbitt, ki se je lani ponesrečil z avionom (tako da več ne velja njegovo ime »nezbit«), je od vseh ljudi najbolj poznal deželo Danakil, ki loči etiopsko planoto od morja in jo namaka reka Araš (Awash), presekana z železnico iz Dj-

sklepati, da je južna polovica zelen raj: skoraj tako je kamenita kakor severna, le da ni tako popolnoma brez vode.

Suša onemogoča vsakršno kolonizacijo in življenje v severnem Danakilu. Edine vodne točke so nekateri studenci, po več dni med seboj oddaljeni. Ce-

Zgoraj: tipična danakilska pokrajina. Spodaj: karavana na poti skozi puščavo

butija. Tok te reke je do kraja preiskal Wilfred Thesiger in dognal, da izvira v jezeru Abhebadu, na meji med francosko Somalijo in Etiopijo. Araš razpolavlja pokrajino Danakil: severni del, ki meji na Eritrejo, je bolj puščavski od južnega. Toda iz tega ne smete

lo živati ni po tej pokrajini, eni izmed najbolj opustošenih na svetu. Redki vodnjaki nudijo le malo vode, pa še ta je slankasta. Nekateri med njimi držijo vodo samo malo mesecev v letu.

Malostevilni prebivalci v severnem Danakilu so nastanjeni po krajih, koder

spričo pronicanja raste nekoliko trave, da se prekrni tu pa tam kako živinče.

Ob dveh ali treh prilikah samo je na večletnem natančnem raziskovanju Nesbitt naletel na kolikor toliko pitno in obilno vodo. Vselej je šlo za globoke soteske vulkanskega izvora, kjer je neprepustno bazaltno dno trajno držalo deževnico. Žal, te prirodne zaloge, ki zavzemajo udore v čisto nerodovitnem svetu, ne prispevajo nič za rastlinstvo in ne spreminjajo puščavskega značaja tamkajšnje okolice. Ta nudi potniku zgolj črno lavo in bazalt modrikastih odsevov, blestečih po belem apnenčastem temelju, ki se zdi kakor razbeljen v soncu. Edine živali, ki jih je Nesbitt opazoval po teh predelih, so bile puštinske jerebice in kače. Polet jerebice dobro zasledovati pod večer, kajti trdno kažejo pot proti vodi.

Južni Danakil ima precej divjačine. Na obeh bregovih Auaša rasto gozdovi, koder mrgolj opic in pisanih ptic. V reki je polno krokodilov, vodnih konj in rib. Na obrežju srečaš merjasce, leoparda, antilope, gazele, zebre, noje, divje osle, kače. Vsa ta favna je dokaj domača, saj le redko vidi človeka. Ako drevje daje senco vzdolž reke, ne daje

pa sadov, oziroma le pičlo in zanikarne vrste. Cisto na severu severnega Danakila je na pobočjih gore Hertale Nesbitt našel nekakšno palmo, ki daje kislikasto, prijetno tekočino. Popijti jo je treba takoj, ko se je nacedila. V 24 urah je to vino nepitno.

Po severnem Danakilu potujejo ljudje veliko hitreje kakor po južnem: vsakomur se mudi, da čimprej premeri silno razdaljo, ki ga loči od naslednjega napajališča.

Ti pohodi se vrše najrajši ponoči, za hlada.

Ozemlje precej spreminja svoje lice. Neizmerni ravni prostori krednatih tal so ugodni za naglo hojo. Drugod so tla posejana z debelim kamenom in naježena s pečinami ognjeniškega izvora. Stezo moraš iskati kakor po blodnjaku, kar ti vzame dosti časa. Tu pa tam štrle skaloviti grički, do sto metrov visoki monoliti. Tak svet je najneugodnejši za promet s kamelami. Ponekod so tla nalahno valovita in pokrita z okroglim kremenčkom, ki se pri sestopu vali ljudem in živini pod nogo ter ob vsakem koraku ovira ravnovesje.

N. K.

NARAVNI KOMPASI

Znano je, da bi neke cvetlice lahko uporabljali kot ure, samo da vemo, ob katerem času se odpirajo in zapirajo. Manj znano pa je, da so tudi naravni kompasi, ki bi potniku lahko pokazali pravo smer, če bi vedel, kako naj si razlaga znamenja, ki mu jih ponuja narava sama. Jug in sever je lahko spoznati. Skoraj vsako drevo je namreč na južni strani drugačno nego na severni. Na južni strani je skorja bolj suha in trša, ker je tu vpliv sončnega žarenja večji. Na severni strani je temnejša in ker ostaja tu marsikaj vlage, se tu lahko razvija posebno ob vznožju drevesa debela plast mahu. Dalje imajo listi na severni strani značilne posebnosti, ki jih nimajo listi na južni strani. So namreč daljši in bolj temno zeleni. Pri smrekah in jelkah izdaja smola, ki teče iz ran ali lukenj, nebesno stran. Na severni strani je smola temno siva, na južni strani trda in svetlo jantarjeve barve, ki se tu hitreje suši. Tudi kamni so na severni strani drugačni nego na južni, kajti na južni strani sončni žar ne dopušča, da bi se razvijalo mahovje. To je isto kakor pri drevesih.

Fr. Rasmus: NARCISE

IZ LITERARNEGA SVETA

FRANCOSKI PISATELJI PRED VOLIVCI

Pariška poslanska zbornica je med svojimi člani že od nekdanj štela bore tako pisateljev, navzlic temu, da se jih je ob vsakih volitvah nekaj potogovalo za sedež v tej dobičkanosni in slovitni ustanovi. Pa po večini pri volilcih niso imeli sreče.

O priliki zadnjih, pravkar zaključenih francoskih državnozborskih volitev se je v »Intransigent« Marcel Travers spomnil nekaterih kandidatov — pisateljev in opozoril zlasti na poseben, lahko bi rekel komičen način njih volivne borbe.

Leta 1832 je v okraju Maine-et-Loire kandidatiral Honoré de Balzac, slavni avtor romanov iz cikla »Človeška komedija«. Ognjevitost se je vrgel v boj za glasove, priredil nešteto burnih shodov, pa mu vse skup ni nič pomagalo. Propadel je tudi spet čez več let, ko je v drugič poskusil svojo srečo pri drugih volivcih.

Alexandre Dumas, oče Treh mušketirjev, ki jih zdaj prebirate v tem obzorniku, je bil kandidat v Parizu leta 1841. Toda zdí se, da se je le bolj za šalo udeležil volivne borbe, zakaj lepak, ki ga je dal nalepiti na hiše francoske prestolnice, je zgovorno pričal samo o avtorjevem fantastičnem navdahnjenju, o ničemer drugem. Na tem čudnem volivnem lepaku je stalo namreč, da je kandidat Dumas do tedaj delal 73.000 ur in napisal 400 knjig in 35 dram. Njegovi romani, je trdil lepak, so bili natisnjeni povprečno vsak v 4000 izvodih in prodani po 5 frankov izvod, kar je zneslo 11.853.600 frankov. Od te vsote je živelo 1697 oseb: knjigarjev, tiskarjev, knjigovezov, kolporterjev, risarjev, upravnikov itd.

Njegovih 35 dram, ki so bile igrane vsaka povprečno stokrat, pa je doneslo, tako je stalo na lepaku, 6.360.000 frankov, od katerih se je preživljalo 1450 oseb: ravnatelj, igralcev, garderoberjev, bileterjev, strojnikov, glasbenikov, štatistov, plakaterjev, pometačev, lasuljarjev itd... Toda — gospod Dumas navzlic vsemu temu ni bil izvoljen.

Dumasova pisateljska slava je bila trn v peti njegovemu literarnemu tekmecu Paulu de Kocku, ki je bil tudi izredno plodovit, a dokaj manj priljubljen. Ta mož se je ob istih volitvah prijavil za kandidata v istem pariškem okraju kakor Dumas in je za svojo volivno borbo uporabil prav tak, samo še bolj pretiran in komičen postopek.

Na njegovem lepaku je stalo v debelih črkah: Moje pero je ustvarilo v dvajsetih letih 63 romanov. Nič se ne bom zmotil, če vsak roman cenim na milijon izvodov. Torej skupaj: 63.000.000. Kdo se mi bo

upal ugovarjati, da milijon, pomnožen s 63, ne da tri in šestdeset milijonov!

Svoj famozni poziv volivcem je Paul de Kock sklenil takole: Nisem pa dal samo telesne hrane celi množici tiskarjev, knjigotržcev itd., ampak tudi duševno in srčno hrano trem ali štirim milijonom Francozov, ki so črpali v mojih delih najtečnejše in najbolj zdrave filozofske in literarne nauke.

Tudi za tega kandidata se volivci niso mogli odločiti. Pustili so ga raje — kakor Dumasa — pri njegovih slovstvenih poslih, ki so baje obema in tolikim drugim donašali tak gmotni in moralni uspeh.

Nič večje sreče nista bila deležna znani pesnik Alfred de Vigny ter poet in dramatik Jean Richepin.

Kot zmagovalci pa so večkrat izšli iz volivne borbe slavni Alphonse de Lamartine, pisatelj Maurice Barrès, pisatelj in novinar Léon Daudet in še nekateri. Vsi ti pa še daleč ne odtehtajo števila propadlih kandidatov.

P. Karlin

NOVE KNJIGE IN BEVIJE

Uredništvo je prejelo:

IZBOR PREKMURSKE KNJIZEVNO-STI, priredil Vilko Novak. Cvetja iz domačih in tujih logov 9. zvezek. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. 1936, str. 84.

RAZORI, leto IV, majska številka. Na uvodnem mestu priobčuje mesečnik za odraslo mladino ob priliki materinskega dneva črtico Mati (J. Krivec). Poleg nadaljevanj Ugrabljeni bogovi, Čebele roje, Pavla in njegove vešele pustolovščine i. dr. prinaša zvezek še Bodin v bizantinski sužnosti (A. Zavrl), Ob ognju (P. Kunaver), za skavte in gozdovnike, Prvič na londonskem tlaku (dr. Pavel Brežnik) in rubriko Mladina piše. List ureja ravnatelj meščanske šole na Rakeku Tone Gaspari. Izhaja desetkrat na leto in stane 30 din.

H. Freytag: NA PASI /

O POLJUBOVANJU V STAREM VEKU I. KOSTIAL

Pred kratkim je objavil neki slov. dnevnik člančič o poljubovanju od starega veka do naših dni. Med drugimi trditvami tam bereš stavek, da so si v starem veku poljubovali samo brade, roke, lase, prsi itd., ust pa ne, in da so moški poljubovali samo moške, ženske pa le ženske; šele v srednjem veku da se je pojavila navada, da so se moški in ženske medsebojno poljubovali. Pisu je torej vsa grška in rimska literatura neznana, neznane so mu tudi novoveške knjige o staroveškem poljubovanju, zlasti Nyropova (danski izvirnik) »Poljub in njega zgodovina«. (Starejše knjige so: 1666 M. Kempis, De osculis; Hekel & Herrenschild, »Osculoquia«; Johannes Secundus, »Basia« 1802 O poljubu in poljubovanju; 1807 Spiritus Asper, »Aforizmi o poljubu«; i. dr.) — Neznani mu je Marcijalov izrek: »Quae dedit osculum, non minus dabit« (= katera je dala poljub, bo dala tudi nekaj, kar ni manj). Plutarh (»Ethikae«) poroča o Katonu, da se mu je zdelo nesposobno, če je kdo poljuboval svojo ženo vpricho hčera. Neznana sta piscu Ovidijeva verzca: »Oscula qui sumpsit, si non et cetera sumpsit, haec quoque, quae data sunt, perdere dignus erat« (= Kdor si je vzel le poljube, ne pa onih drugih reči, je zaslužil, da bi izgubil še to, kar si je vzel). Teokrit pravi (XXVII, 3, 4): »Esti kaj en keneoisi philantasi hadēa tépsis«, t. j.: tudi v »praznih« poljubih je sladka slast — in komentator je pristavil: »Prazni poljubi so tisti, ki ne obetajo nadaljnjih uspehov prvi ljubljenci«. V Aristofanovih »Oblakih« dobš izraz kataglottisma = poljubovanje s pohotno dotiko jezikov (od glagola kataglottizein). V Apulejevih »Metamorfozah« lahko najdeš besedo morsicare = stiskati pri poljubovanju ustnice in oči. V Plavtovi komediji »Pseudulus« bereš: »Teneris labellis molles morsiunculae«, t. j. »prav krotki vgrizi z nežnimi ustnicami«.

Teokrit rabi besedo chytra = poljub, ob katerem je fant prijemal dekle (ali dekle fanta) za uhlja« (t. zv. osculum Florentinum).

Izmed treh lat. izrazov za poljub (basium, savium in osculum) ima prvi mnogo izvedenk: basiolum = nežen poljubček (pri Petroniju in Apuleju), glagol basiare (Marcijal, Katul, Apulij, Petronij), basiator = poljubovalec (Marcijal), basiatio = poljubovanje (Katul, Marcijal) i. dr. V zbirki »Anthologia latina« čitamo: dare columbatim mitia basia = dajati nežno poljube po vzgledu golobov. Katul piše o tri sto tisoč poljubčkih na oči (oculos basiare usque ad milia trecenta), Apulej o polju-

bih na prelepe dekliske noge (pedes decoros puellae), Petronij o »zelo pogostnih poljubih« (spississima basia) itd. Surrripere basia (Katul) = poljube krasti, jemati. — Dragi izraz savium, ima pogosto pridevek mellitum (= sladek kakor med), tudi v superlativu: mellitissimum (pri Apuleju); isti piše na nekem mestu: septem savia suavia = sedem sladkih poljubov. V Terencijevi komediji »Eunuchus« kliče fant dekle »meum savium« = poljubček moj! (zaljubljenecem priljubljen izraz). Iz savium je izveden glagol saviari = poljubovati (n. pr.: os oculosque s. = p. na usta in oči, pri Katulu). Berite Ovidijevo »Ars amandiae«!

Pri romanskih narodih sta se izraza osculum in savium povsem izgubila*; ohranil se je le tretji: basium; Furlani so vzeli iz alpske (koroške) nemščine glagol bušá (iz n. bussela), Rumunom pa služi salutare.

* Edina izjema je starofranc. in provans. oscle = darilo ob zaročnem poljubu.

O IMENU ABESINIJE

Država, ki se pri nas navadno imenuje Abesinija, se uradno naziva Etiopija. Arabci ji pravijo Habeš, Egipčani pa Kuš.

Velika pisanost, ki se kaže v mešanju ras in v razlikah v jeziku, kulturi, veri in še do danes tudi v politiki, se nam razodeva celo v imenu samem.

Že v samem imenu Abesinija tiči pojem te mešanice. Po arabsko se imenuje Abesinija Habeš in dolgo so verjeli, da so jo tako nazivali šaljivi Arabci po svojem glagolu habaša = skupaj zbrati, da torej označa Habeš naravnost mešanico. Vendar tako ni. Habeš se je imenoval neki južno arabski rod v Jemenu, ki se je — kot mnogo drugih — preselil v vzhodno Afriko. Tako so Arabci z imenom tega rodu poimenovali ves oni del Afrike, ki so ga poselili pozneje še drugi arabski rodovi. Iz arabščine je preko grščine in latinščine prešel pred nekaj stoletji v evropske jezike naziv Habessinja, Abissinia, Abesinija in kakor se še drugače govori po Evropi. Čehi rabijo ime Habeš v izvirni obliki. To ime pa prav za prav ne označa politične enote, ampak bolj zemljepisno celoto, abesinsko višavje z delom Eritreje.

Današnja državna tvorba nosi uraden naziv Etiopija in tega precej preko naravnih mej prave Abesinije, zlasti na jugu in vzhodu. Označevanje Etiopija = Abesinija je umetno. To ime so sprejeli domačini pod vplivom helenistične in krščanske kulture. Po grški ljudski etimologiji je aithiops človek temne polti, črnc, Etiopija pa starovečnim narodom dežela, poseljena s črnokožci, ki nimajo nič skupnega s poznejšimi semitskimi Etiopci, ki se sami sebe nazivajo Agazijan. Ta beseda je

množinska oblika od geez, kar označa njihov jezik.

V sv. pismu (Genesis pogl. 10) beremo, da je dobil Ham sina po imenu Kuš, ki je bil oče junaka in prvega lovca ter kralja Mezopotamije — Nimroda. Odtod imenujejo Egipčani svojo sosedo Koš, Semiti pa Kuš. S. B.

IZ PRAKTIČNE MEDICINE

Presuha kože

V primeru presuhe kože se je treba paziti vsega, kar bi zmanjševalo naravno količino toliše v koži. Umivanju z vodo se je dobro izogibati, če je koža razpokana, pa se za nekaj časa sploh ne umivajmo. Edino smotno obravnavanje suhe kože je, da si jo namažemo z milimi maščobnimi kožnimi kremami. Koža naj ostane namazana vsaj ponoči. V težjih primerih, posebno pa v vetrovnem, mrzlem vremenu, naj bo koža tudi podnevi lahko namazana.

Izpuščaji na ustnicah

Iz najrazličnejših vzrokov nastanejo na ustnicah pogostoma mehurčkom podobni izpuščaji, ki jih zdravnik imenuje herpes. Pojavljajo se v zvezi s pljučnico, kakor tudi po hudih sončnih kopelih. Mnogi ljudje dobe te izpuščaje tudi po mastnih ali nenavajenih jedeh.

Razvoj in potek tega neprijetnega pojava se dajeta ravnati na preprost način.

Ze ob začetku, ko se koža na ustnicah napne in se pojavita pordečenje in srbenje, lahko pričnemo z zdravljenjem. Ze v tem stadiju namažemo ta mesta z zelo tenko plastjo vazeline in potem z isto tako tenko plastjo kakšnega indiferentnega pudra. To ponovimo večkrat na dan, nekako vsaki dve uri ali tri. Pri tem se moramo paziti vsakega drgnjenja, gre samo za to, da obolelo mesto na tenko zakriemo.

Če so se blede mehurčki ki radi spuščajo tekočino, že pojavili, tedaj moramo mokra mesta z enkratnim pritiskom s čisto krpo najprvo osušiti, nato sledi obravnava s tenko plastjo vazeline in pudra.

Ko se prične delati skorja na mestih izpuščaja, moramo postopek z vazelino ustaviti, pač pa nadaljujemo s pudrom. Prašek pospešuje zdravljenje.

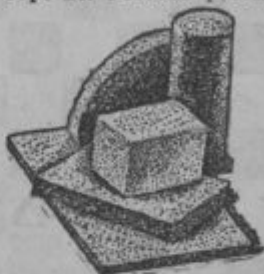
Na ta preprosti način se kmau rešimo herpesa na ustnicah, posebno pa velja to za osebe, ki često trpijo zavoljo njega. Zdravljenje je tem bolj potrebno, ker so izredno številni vodi sokrvice na tem mestu zvezani z vodi sokrvice v možganskih kožicah, tako da nastanejo v neugodnih pogojih lahko nevarna otolenja.

Treba pa je tudi pripomniti, da velja ta postopek samo za opisano obliko obolenja. Kronični izpuščaji na ustnicah, ki imajo pogostoma povsem druge vzroke, potrebujejo zdravniške pomoči. zd

PRAKTIČNE NOVOTE

Novo tvorivo za blazine

Iz zasukanih dlak in lateksa izdelujejo novo tvorivo za blazine, ki je prožno in propustno. Lateks je sok kavčukovega drevesa, torej nekakšna tekoča guma. S to tekočo gumo prepoje zasukane dlake in jih vulkanizirajo, tako da postane to tvorivo tudi zelo odporno. Posebna prednost teh gu-

miranih dlak za blazine je njih propustnost za zrak in njih varnost pred molji. Prodajajo pa to tvorivo v ploščah razne debelosti, od 2 do 10 cm, prav tako pa tudi različnih trdotah v skladu z uporabo za naslonilne ali sedežne blazine, za rogoznice i. t. d. Cene so v skladu z debelino in trdoto plošč. Za rogoznice in sedežne blazine izdelujejo to tvorivo tudi z vložki spiralnih vzmeti, kar odpornost in prožnost še poveča. Ker se dajo gumirane plošče zelo dobro priti, so posebno pripravne za rogoznice otroških vozičkov in postelj. V ta namen se vlagajo le v prevleko, ki se odpira in zapira z gumbi, in s tem dobimo higiensko neoporečne posteljne blazine.

FILATELIJA

Olimpijske znamke

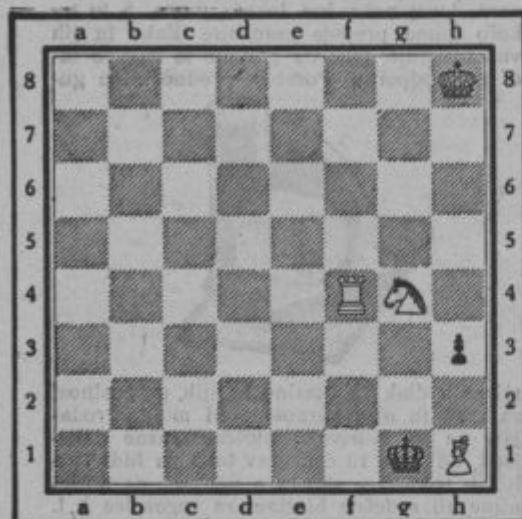

Za berlinsko olimpiado je izdala nemška poštna uprava serijo znamk, ki predstavljajo razne sportne panoge.

PROBLEM 159

»Natal Mercury« 1936

Mat v treh potezah

Rešitev problema 158

1.) Kf4—e3. Kg2 x h1 (a). 2.) Ke3—f2!, g4—g3, 3.) h2xg3 mat.

1... g4—g3. (b) 2. b2xg2, Kg2xg3, 3. Th1—g1 mat.

ZA BISTRE GLAVE

Rešitev k št. 231

(Ciganove kupčije)

Konj naj bi stal prvotno x dinarjev. Z enačbo izračunamo, da je imel cigan dobiček $1/10$ krat $x/100$ krat x , to je x na kvadrat tisočink. Zato je x plus x na kvadrat tisočink enako 1190. x na kvadrat plus 1000 minus 1.190.000 je 0; x je enako 700. Konj je stal cigana torej 700 din.

Rešitev k št. 232

(Nenavadni ulomek)

Splošni pogoj za takšne ulomke se glasi:

$$\frac{10a+b}{10b+c} = \frac{a}{c} \text{ ali } c = \frac{10ab}{9a+b}$$

Ce je a enako 1, tedaj ima c celoštevilne vrednosti, če je b enako 6 ali 9, tedaj je c enako 4 ali 5. Ce je a enako 2, tedaj more biti b le 6 in c 5. Poleg tega je samo še rešitev za a je enako 4 — tedaj je b enako 9 in c enako 8. Ti ulomki se glasiyo torej 16/65, 19/95, 26/65 in 49/98.

U G A N K E

Crassus

XI

Odkar nastaja drevje,

poraja ga vejevje.

Odkar so zvezki, knjige

ga najdeš v njih brez brige.

In pismoša slednji dan

raznaša jih na vsako stran.

Neznanec ta je iz lesa

A eden bil ni baže tista,

ta je bil od kosti, mesa:

prštej si ga med komponiste.

(List, List)

XII

Dvozložnica z O je pomol na poslopju,

v gledišču pa išči ga raiši v nadstropju.

Izreci jo z E. pa bruno bo Nemcem.

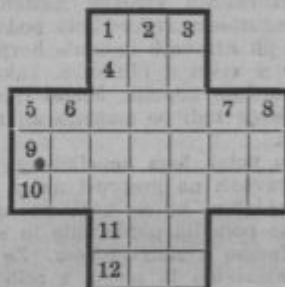
Še z A: to pokrajina znana uencem

domačim je, manj izozemcem.

(Balkon, Balkon, Balkon)

ŠVICARSKI KRIŽ

Crassus

Navpik: 1. si želi pijače, 2. filmska igralka iz Ljubljane, 3. nepotreben, odvoč (srb.hrv.), 5. krtica za naš tednik, 6. tukaj (prekmursko), 7. med nič in dve, 8. angleška krtica za Kanado.

Vodoravno: ako si prav rešil pokončne stebre, se da srednja trodelna prog položiti na vodoravno trodelno prog: št. 1 krije št. 5., št. 3 pa 10., a 12 pade na 8.

RESITEV KRIZALJKE V ŠT. 19.

kosec, lupus, iši, topuz, ratar, eden, Irec, omen, siga, erika, ašist, alala, Azaña, Kette, Suppé, ciga, lira, Peter, serec, don, Erg, opera, Eliza, Ilica, astra, Kaba, Tana.

Pravilno in v pravem času so poslali rešitve: Matija Rode, Ljubljana; Angelca Serb, Gornji grad; Fr. Lipovšek, mornar, Zemun in Jožica Sulc, Jesenice (izžrebana za nagrado).

UREDNIK IVAN PODRZAJ — TELEFON ŠT. 3126 — UREDNISTVO NACELNO NE VRAČA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR — TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JEZERŠEK
Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4, — po vsašalskih dostavljena Din 5.—